Chậu

Sau khi ngồi trong nhà ăn bánh uống trà, chúng tôi rủ nhau ra vườn ngắm hoa, xem cảnh. Nhà tôi ở trên sườn đồi nên vườn không bằng phẳng, có nhiều tầng, muốn ngắm cho hết cây hết hoa ở trong vườn thì phải đi hết từ tầng trên cho đến tầng dưới. Đi ngắm hoa mà phải xuống đi lên như vậy rất là mệt cho nhiều người không quen leo dốc ở vùng đồi núi, mặc dù chúng tôi đi chậm và tầng nào tôi cũng để vài cái ghế để ngồi nghỉ mệt.

Đi xem vườn xong, trở lên nhà, trước khi mở cửa bước vào trong để ngồi xuống tiếp tục ăn bánh uống trà, người bạn thở ra một cách mệt nhọc, gần như hụt hơi, và nói với tôi:

"*Nói thiệt với chị, đi lên đi xuống trong vườn vậy mà không thấy mệt mấy, mà nhìn mớ chậu của chị tôi lại bắt chóng mặt.*"

Anh này là người miền Nam gốc Tàu nên cách nói chuyện thật thà, cởi mở. Anh không khen, mà cũng không chê, chỉ thật lòng nói ra cái gì anh thấy và nghĩ ra sao sau khi đi ở ngoài vườn vào.

Câu nói của anh bạn này tôi nhớ mỗi khi bước ra vườn ngắm hoa, nhìn chậu, rồi lại nhớ đến câu của bà chị dâu nói với tôi một lần khi thấy tôi lui cui xoay chậu này, khiêng chậu kia, khổ sở toát mồ hôi, quần áo lấm lem đất cát vì di chuyển mấy cái chậu:

"Đáng lẽ hồi đó khi sinh ra cô, Ba-U phải đặt tên cho cô là Chậu mới đúng, khi nào đến đây tôi cũng thấy cô hì hục với mấy cái chậu."

Từ lúc nghe người bạn than chóng mặt khi thấy mấy cái chậu trong vườn của tôi, tôi ngẫm ra đúng là mình đã có quá nhiều chậu rồi, nhiều đến nỗi có người nhìn phải chóng mặt, và bà chị thì nghĩ cái tên Chậu mới đúng là tên của mình. Ngoài hai người này ra, chắc hẳn là có nhiều người phải rất ngán ngẩm khi thấy hàng hàng lớp lớp những chậu là chậu trong vườn của tôi, có điều họ không nói ra mà thôi.

Nhưng khổ là cái đam mê này sinh ra cái đam mê khác, mê trồng cây, thích bày biện trong vườn thì phải mua chậu cho vừa ý. Năm này qua tháng nọ, hễ đi đến chỗ bán cây là phải ra chỗ họ bày chậu. Nhìn cách trưng bày của họ trông rất bắt mắt, hỏi làm sao tôi dằn lòng cho nổi mà không khỏi vác về mấy cái. Lúc dọn nhà từ miền Đông Nam qua miền Tây Bắc, từ miền biển lên miền núi, đường xa diệu vợi như thế mà cũng cố gắng mang bao nhiêu cái chậu lớn chậu nhỏ lên chỗ ở mới.

Có vườn mới trong một khung cảnh khác, thế là lại mua thêm chậu, đầy cả vườn lúc nào cũng không hay, mình nhìn hàng ngày thì quen mắt, ai mới nhìn lần đầu thì choáng váng thật chứ không nói ngoa.

Nghe người ngoài phê bình như vậy, tự nhiên tôi tự mình phải xét lấy mình, thấy mình quá lố thật so với những người làm vườn khác, nên tôi bớt mua chậu. Sau này lớn tuổi, sức không còn để chuyển những cái chậu to từ chỗ này qua chỗ khác, nên từ năm năm trở lại đây, tôi không tốn tiền mua chậu nữa, nhất là những cái chậu to, đi đến chỗ bán cây cũng chẳng màng ghé qua xem chậu. Chỉ có chậu trồng lan thì thỉnh thoảng cần thì phải mua. Những cái chậu này thì nhẹ nhàng và không choán chỗ mấy, nên mấy tháng trước tôi cũng đã vác về mấy chục cái gáo dừa trồng lan, tưởng thế là xong, vì đã tìm ra được chậu trồng lan lý tưởng gần gũi với thiên nhiên đến thế thì khỏe rồi thì không còn gì mà phải thèm thuồng chậu này chậu kia nữa.

Nhưng có một lần, trong khi nói chuyện với bạn tôi, cô Dung ở Melbourne. Dung khoe là có một ngày đến nhà một người bạn chơi, Dung thấy một cái ống dài có đục nhiều lỗ làm bằng đất sét nung vất lăn lóc ở góc vườn. Dung xin về rửa sạch sẽ rồi lấy một mớ Hoàng Thảo Nghệ Tâm gắn vào, treo lên. Ai ngờ trông hay quá, ai thấy cũng thích, người chủ của cái ống này, lúc trước đã bỏ cái ống không nhìn tới, nay thấy Dung rửa sạch sẽ, gắn lan vào, lại tiếc rẻ, muốn xin lại cái ống.

Tôi nghe vậy cũng thích, hỏi Dung gửi cho cái ảnh chụp cái ống bằng đất sét này. Nhìn ảnh tôi mê luôn, trong đầu nghĩ là thế nào mình cũng phải tìm ra món đồ chơi này cho bằng được.

Thế là bắt đầu ngồi xuống, bận rộn mở computer, tìm chậu đất dài có đục lỗ để mua về trồng lan. Tìm mãi được một ông chủ vườn lan người Thái Lan ở Miami. Vườn lan của ông này đầy rẫy những cái chậu đất sét có lỗ, nhất là những cái chậu to bằng cái nồi, ông gắn lan Vanda, rễ bám chằng chịt.

Tìm được vườn lan có bán chậu này vào buổi sáng sớm. Lúc đó mới 5 giờ sáng, tính ra thì dưới Miami là đã 8 giờ rồi. Tôi lấy điện thoại gửi ngay một tin nhắn cho ông chủ vườn. Chỉ năm phút sau là ông chủ trả lời lại, rất lịch sự là vườn ông bán và gửi đi mọi thứ từ lan cho đến chậu gỗ, nhưng ông không thể nào gửi chậu đất đi xa được, nhất định là không có ngoại lệ, và mời tôi khi nào có dịp đi ngang Miami thì ghé vườn ông.

Tôi gửi thư lại với lời lẽ rất tha thiết là bây giờ tôi nói chuyện với ông với tính cách của hai người cùng mê lan nói chuyện với nhau, nên ông cứ gửi cho tôi, nếu chậu có vỡ thì tôi chịu hết những sự thiệt hại này, chậu nào còn nguyên thì tôi treo cây lan lớn, chậu vỡ thì tôi sẽ tìm cách gắn lan nhỏ vào. Dưới Miami trả lời là không thể nào làm theo lời yêu cầu của tôi được, vườn đã có luật lệ như vậy thì họ phải làm theo đúng luật lệ đã có. Nghe ông này trả lời mà tôi ấm ức quá, nếu còn ở Florida thì chắc là 4 giờ sáng tôi đã rủ nhà tôi lên xe chạy xuống vườn đó chất đầy một xe chậu mang về, không mất thì giờ phải năn nỉ lôi thôi.

Chị Thảo nghe tôi than cái cảnh đoạn trường đi tìm chậu, chắc trong lòng xót xa nên cũng ráng lần lục đi tìm cho tôi được mấy cái nhỏ, xinh và lạ, có khoét lỗ nhiều. Mua xong chị chỉ mới chụp ảnh cho tôi xem thôi, còn mùa Hè khi lên thăm tôi mới cầm tay mang theo vì sợ gửi bưu điện sẽ vỡ. Chờ đến mùa Hè thì tôi lại phải nhịn thèm để đám chậu chị Thảo mua cho một bên…

Buồn lắm nhưng tôi quyết lòng là phải tìm ra bằng được chỗ có bán những cái chậu đất đang làm tôi mê mẩn. Ngày ngày, bất cứ khi nào có tí thì giờ rảnh, tôi vào internet tìm chậu đất có khoét nhiều lỗ. Cuối cùng tôi tìm được một tiệm bán đồ trang hoàng trong nhà và ngoài vườn. Tiệm này tên là Big Grass Living, ở mãi tỉnh San Antonio ở tiểu bang Texas, tiệm có bán sỉ và bán lẻ. Những cái chậu độc đáo mà tôi tìm kiếm cả tháng nay được họ gọi là *Artisan planters,* bên cạnh ảnh của những cái ảnh chụp những cây lan được trồng trong chậu là hàng chữ: *Đến lúc bạn phải bỏ những cái chậu bằng ni lông xấu xí đi và thay thế bằng những cái chậu xinh đẹp như vầy.* Đọc hết hàng chữ này tôi lại càng nóng ruột muốn có mấy cái "artisan planter" này ngay.

Trong catalog của họ thì có biết bao nhiêu là loại chậu, còn chậu đất có nhiều lỗ thì đủ kiểu, ngắn, dài, to, nhỏ, hình tròn, hình bánh ú. Tôi chịu nhất là mấy cái chậu hình bánh ú, dưới đáy nhọn, và trên miệng thì rộng, trông rất khác lạ với những cái chậu trồng lan tôi có từ trước đến giờ, càng nhìn catalog tôi càng mê mẩn.

Sau khi nghiên cứu catalog của Big Grass Living thì tôi thấy giá sỉ và giá lẻ chênh lệch rất nhiều, nhưng mua giá sỉ thì phải mua nhiều, với điều kiện là số tiền đặt hàng phải ít nhất là sáu trăm đô la. Suy đi tính lại một thời gian dài, mấy tuần sau tôi ngồi xuống mở computer ra, đặt hàng, tính sơ sơ thì biết là mua cho đủ số tiền đó thì tôi được đến gần một trăm cái chậu đất đủ kiểu, đủ cỡ. Tôi nghĩ thầm sau khi mua đám chậu này xong, chính tôi sẽ chóng mày chóng mặt chứ không phải ai khác.

Tôi lấy giấy bút ra tính toán, mua làm sao cho đủ số tiền tiệm đòi hỏi giá mua sỉ là sáu trăm đô la chứ không hơn nữa. Tôi gửi thư đặt hàng đi được hai ngày thì có thư từ Big Grass Living hỏi địa chỉ công ty của tôi. Tôi vội trả lời là tôi chỉ là một người trồng lan chơi cho vui thôi chứ không có cửa tiệm hay công ty gì hết. Thế là trong lòng tôi lại bắt đầu có mối lo là họ sẽ không chịu bán giá sỉ cho vì tôi không có tiệm.

Cuối cùng, chắc là người dễ dãi, ông chủ của Big Grass Living cũng đồng ý bán chậu cho tôi với giá sỉ. Tôi mừng quá, viết thư cám ơn rối rít. Nhưng mừng chỉ được vài ngày, mấy hôm sau tôi nhận được thư với hóa đơn tính tiền. Đọc xong là tôi chán nản ngay, vì với số chậu đáng giá sáu trăm đô la, tiền cước quá nặng, lên đến ba trăm đô la vì họ phải đóng thùng gỗ cẩn thận. Có cái sàn gỗ lót dưới thùng để chậu trong thùng không bị vỡ khi xe nâng thùng lên xuống, và thùng to như thế nên không thể gửi bằng hai hãng UPS hay FEDEX, phải gửi bằng loại xe vận tải lớn.

Tiền cước dưới một trăm đô la thì tôi còn chịu được, chứ nhiều như vậy thì tôi không đủ tiền, hơn nữa khi xe vận tải bỏ xuống một cái thùng khổng lồ như vậy, sức tôi làm sao mà xoay sở với kìm với búa để mở thùng. Rồi sau khi lấy chậu ra xong rồi thì còn phải tìm cách vất thùng và những thứ chèn ép giữa chậu này với chậu kia, và những giây sắt niềng chung quanh thùng.

Thế là tôi viết thư lại cho Big Grass Living xin hủy bỏ cái đơn đặt hàng giá sỉ này, để tôi bình tĩnh lại rồi sẽ đặt hàng mua giá lẻ, đắt hơn và ít hơn nhưng họ có thể gửi bằng Fedex hay UPS cho tôi, như thế tôi mới cáng đáng được.

Cũng không chờ được lâu, tối hôm đó tôi ráng thức khuya, gửi thư đặt hàng, và chịu trả giá đắt gấp ba giá mua sỉ. Tôi mua:

- 4 cái chậu bánh ú lớn.
- 4 cái chậu bánh ú nhỏ.
- 4 cái chậu lùn tròn.
- 4 cái chậu lùn miệng lớn, đáy nhỏ.
- 4 cái chậu cao miệng lớn đáy nhỏ.

Tính ra hai chục cái chậu cũng hết gần ba trăm đô la, chưa tính tiền thuế và tiền chuyên chở. Gửi thư đi, ngày hôm sau tôi được thư của Big Grass Living cho biết là trong vòng bẩy ngày đến mười ngày tôi sẽ nhận được được hàng.

Ngày vui rồi cũng đến, tôi cẩn thận kéo cái thùng mới nhận được vào giữa nhà, lấy dao cẩn thận cắt lớp băng keo bên ngoài, rồi từ từ lôi ra từng cái chậu ngắm nghía. Chậu đẹp quá, và cái nào cái nấy được khoét vô số những cái lỗ lớn nhỏ khác nhau. Tôi say mê cẩn thận và nhẹ nhàng xếp từng cái vào một góc nhà, để ngắm cho thỏa thích cái mắt trước đã, và cũng để tính toán xem sẽ bỏ những cây lan nào vào những cái chậu mà tôi cho là rất độc đáo này. Mỗi cái chậu được kèm theo một cái dây treo làm bằng dây thép, có móc trông rất gọn gàng, rất đẹp, và dài đến một mét, tôi tiêu tiền mà lại thấy vui như trẻ con được quà.

Thế là những ngày sau đó tôi thức dậy với niềm vui rộn rã, lo thu xếp việc nhà cho mau để đi ra vườn thay chậu mới cho lan. Cây đầu tiên được chậu mới là cây lan *Dendrobium subclausum*

đang nở hoa, được bỏ vào cái chậu bánh ú lớn. Bụi lan đã mặc dù đã đẹp sẵn rồi, lại trông quyến rũ gấp mấy lần. Cây lan thứ nhì được cái chậu tròn và lùn là cây lan Úc *Dendrobium falcorostrum* đang nở ba chùm hoa trắng như tuyết, thơm nức một góc vườn.

Rồi bao nhiêu cái chậu mới được dùng hết, lan được chuyển từ chậu cũ xấu xỉ qua chậu mới, cây nào trông cũng đẹp hẳn lên. Đâu vào đấy rồi, tôi treo một hàng chậu lên ngắm, mê mải ngắm, rồi vuốt ve hình dạng của hết cái chậu này đến cái chậu khác. Giây phút này tôi thấy mình ngắm chậu chứ đâu có ngắm lan. Mắt thì nhìn chậu, trong đầu thì suy tính kỳ tới đây mình sẽ mua thêm chậu bánh ú nữa hay chậu tròn, chậu to hay chậu nhỏ. Thật là khó quyết định vì chậu nào cũng có cái đẹp riêng của nó, và chậu nào trông cũng lạ mắt.

Ngắm hàng chậu mới, tôi lại nghĩ đến người bạn, anh ấy mà đến thăm tôi bây giờ, ra vườn mà nhìn đám chậu này, thì chắc chắn thế nào cũng lên cơn chóng mặt.

Phạm Hảo